



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Commirii E Societate Jesu Carminum Libri Tres**

**Commire, Jean**

**Lutetiæ Parisiorum, 1678**

Pars Secunda.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14818**

Vocabat ore : Quid trahis lentus moras  
 Cœlestis infans , germen æternum patris ,  
 Patri æqua soboles ? En tibi castos sinus  
 Alumna virgo pandit , & vitæ parens  
 Ardet vocari. Plura cantabat mihi  
 Oblita vates : atque fatales sacra  
 Referebat ortus virginis , pura Deum  
 Quæ ferret alvo. *Amor.* Nunc scio , templum hoc sibi  
 Theander optat : pareo , jussa exequor.

## P A R S    S E C U N D A .

## S C E N A   P R I M A .

## N A T U R A .

**F**A M O S A rerum mater , æternæ potens  
 Ministra mentis , gratiæ & formæ artifex ,  
 Age dextra : laudis magna se pandit seges ,  
 Sed & laboris. Non novis terræ sinum  
 Ornare fertis , atque sideribus pares  
 Creare gemmas nunc vacat. Nostræ hæctenus  
 Fuit iste ludus artis , & curas modo  
 Meruit minores. Hoc opus totam exigit  
 Naturam , & ultra si quid ingenium potest.  
 Spirans amori , foeda quem nescit Venus ,  
 Aula extruenda : Regis æterni thronus ,  
 Terrestræ cœlum , numinis vultus rapax  
 Illexque forma : quæ sui immemorem Deum  
 Sit redditura : quæ mihi quondam imperet ,  
 Imo obsequentem quæ sibi videat Deum ,  
 Creanda Virgo est. Hoc age , & priscum decus  
 Majore nisu vince : nil dignum efficis ,

Nisi tale deinde posse desperas opus.  
 Huc cuncta formæ munera, huc primas nives,  
 Lilia, rosasque prodiga dextra iuvat  
 Cumulare. Quicquid decoris Hebrææ nurus,  
 Quicquid pudoris, gratiæ, modestiæ  
 Habuere quondam; Virginis prima inclytæ  
 Elementa fuerint. Fama sæclorum omnium  
 Confluat in unam: sit futurorum stupor,  
 Pudor priorum. Sed traho incassum moras,  
 Accingor operi. Cor mihi primus labor:  
 Dein pulchra moles principem quæque ordine  
 Partem sequetur. Finge Cor cœli capax,  
 Regale, tenerum, mite, magnanimum, pium,  
 Et liberale, & igne castifico æstuans,  
 Unique amoris pervium. Hic curis procul  
 Strepituque, solus otij sacri arbiter  
 Sese fruatur plenius, molli & toro  
 Capiet quietem: Cor erit æterni torus  
 Et sponda Amoris: mollius nusquam cubet  
 Divinus ales. Sed age formandum est Jecur  
 Sacri officina sanguinis: rubrum hinc decet  
 Manare vitæ flumen, & jugi agmine  
 Totos per artus ire multiplici alveo  
 Animabilem undam. Curre cœlestis liquor,  
 Deifice sanguis, purpura in pretium liquens,  
 Tinctura Numen. Curre pereuntis salus  
 Et publica orbis vita. Te longo sitit  
 Heu! victa tellus æstu, & extremum malis  
 Optat levamen. Finge nunc porro Caput.  
 Erit os amoris curia: ingenuâ micans  
 Fornix palati purpurâ laquearibus  
 Nil invidet aureis. Hic mobili

Solio recumbet, septa quod duplici ordine  
 Eburna cingent: quum viris leges suas  
 Mitis dabit tyrannus, & volentibus  
 Blanda irrogabit jura. Majestas Deo  
 Comes affidebit, & reis placido levans  
 Vultu timorem Lenitas, & crimini  
 Parsisse facilis Venia, longæque insolens  
 Clementia iræ. Nemo non fisti velit  
 Mite ad tribunal: scilicet dulces erunt  
 Quascumque judex exiget pœnas Amor.  
 Mox idem in oculis ludet æthereus puer  
 Lacteola carpens lilia, & castis rosas  
 Genis rubentes: fonte dein vivo natans,  
 Atque lacrymarum balneo, fervens sinus  
 Quod igne faciet. At modo insidias pius  
 Venator animis tendet ac dulces dolos.  
 Nec arma deerunt. Nam supercilium dabit  
 Arcum, pharetram pupulæ, effusi orbibus  
 Radii decoris spicula. His telis amor  
 Indomita corda vincet, & totum jugo  
 Supponet orbem. Perge nunc reliqua exequi.  
 Sed ecce celerem Gratia huc vertit gradum.

SCENA SECUNDA.

GRATIA. NATURA.

*Grat.* Profana remove munera: indultum est fatis  
 Vano colori. Scilicet magnum decus  
 Nuru Tonantis afferet cœno illita  
 Lucente facies? Frontis ostendet nives  
 Et lilia rosis mixta, consortes lupas  
 Habitura Virgo laudis & Venerem æmulam?

Scelerum Theandri mater exuvias ferat ?  
Decus pudendum tolle : vix probro vacat  
Potuisse pingi. Gratia partes erunt  
Ornare Divam. Majus humano petit  
Cœlestis anima munus : offerri nefas  
Quod placeat oculis. Ergo fortunam super  
Felicis aulæ cœlitumque gloriam ,  
Decor est petendus Virgini : puræ decor  
Particula lucis , fulgor umbrarum inscius ,  
Lux molis exors , flos inaspecti viris  
Atque anima pulchri ; cujus æthereæ faces ,  
Oculusque mundi Phœbus , & picto aëra  
Quæ cingit arcu , blandus animorum stupor ,  
Rudis Iris umbra fuerit. Hoc etiam tamen  
Parum videtur. Numinis totum decet  
Offundere jubar Virgini , & vultu sacros  
Imprimere vultus. Ore simulabit Deum  
Virgo ; ac vicissim Virginem referet Deus :  
Suique imago mutua alternis erunt.  
Nubes liquenti pura sic cœlo micat  
Adversum opaco lumen excipiens sinu :  
Pictore radio gaudet ad vivum aureos  
Sol ipse vultus ducere , & propriæ æmulum  
Creare lucis : oculus ancipiti stupet  
Suspensus astro ; nec scit ad quos se prius  
Convertat ignes ; par facit dubium nitor.  
Non sic imago montis auditas refert  
Jocosa voces ; penitus infusum sibi  
Ut Diva reddet Numen. Alto nam pater  
Quicquid volutat pectore ; hoc felix idem  
Breviore cogens ambitu Virgo exprimet.  
Semel ore Verbum fatur æterno Deus :

Idem illa repetet , vivaque è terris procul  
 Resonabit Echo. Summus hunc rerum parens  
 Natum fatetur : filium & virgo asseret.  
 Meus , inquit ille , est : Virgoque excipiet , meus.  
 Imago nostri viva : tum Diva occinet,  
 Imago nostri viva. Succlamat Pater  
 Impendo in orbis victimam : Echo victimam  
 Animata repetet : victimam , curvæ Stygis  
 Valles remittent ; victimam , vastum mare ;  
 Omnisque tellus , victimam , ingeminans canet.  
 Demum ore mœsto , pereat , exclamat Pater :  
 Pereatque , Virgo voce morienti adgemet.  
 Sed ista quondam , lucè cum plena micans  
 Radiabit orbi. Nunc quoque in vitæ gradu  
 Ortuque primo , solis æterni faces  
 Aurora nascens referat. Antiquæ luis  
 Procul hinc tenebræ : nescit hæc umbras dies.  
 Procul este monstra Tartari ; hæc vos lux fugat.

SCENA TERTIA.

AMOR. GRATIA. NATURA.

*Amor.* Hoc agite Divæ. Virginis sanctæ in decus  
 Certare pulchrum est , dignaque ambarum gradu  
 Ambitio. *Grat.* Noster æmulos nescit labor ,  
 Sociosque refugit. *Nat.* At manus famulas feret.  
*Grat.* Opus inquinarent. *Nat.* Gratiaë ductum sequen.  
 Peccare nequeo. *Grat.* Gratiaë ductum insolens  
 Ministra quondam sprevit. *Nat.* Heu ! culpam gravis  
 Sequuta pœna est. Vitia dedidici mea  
 Peccando. *Grat.* Sed quid deinde moliri paras ?  
 Clarumne tenui lampade illustres diem ;

Guttâ

Guttâ profundum , calculo terram augeas.  
*Nat.* Probabo amorem; præmium hoc operæ invides?  
*Grat.* Cultu probabis. *Nat.* Munera adjungi decet.  
*Grat.* Profana? *Nat.* Quæ usu Diva sacrabit suo.  
*Grat.* Queis impudica Lais & Phryne nitent?  
*Nat.* Queis Juditha castæ gloriam & fortis tulit.  
*Grat.* Mortalia ista decora Divam non decet.  
*Nat.* Mortalia Deam decora mortalem decent.  
*Gr.* Placet una virtus. *Nat.* Corpore in pulchro magis  
 Placebit. *Grat.* Ut nox solis illustret jubar?  
*Nat.* Suasque stellas nox habet. *Grat.* Flos est decor.  
*Nat.* Erit ergo gratus. *Gr.* Est vapor. *Am.* Turis vapor  
 Adoletur aris. *Grat.* Nix levi minio illita.  
*Amor.* Ille est pudoris proprius & honesti color.  
*Grat.* Superba cortex. *Am.* Quæ tegit gemmas sinu.  
*Grat.* Tota illa fœnum gloria est. *Nat.* Fœnum suos  
 Habetque flores. *Grat.* Virus est forma, enecat.  
*Amor.* Et ipsa virtus improbos insons necat.  
*Grat.* Alit impudicas illa Cythereæ faces.  
*Nat.* Sol sæpe pestes innocens tetras creat.  
*Grat.* At nostra fucis dona discordant tuis:  
 I, pingue vultus. *Amor.* Quo fugis? refer huc pedem.  
*Nat.* Sic immerentes spernimur. *Am.* Luctum preme:  
 Distractam amore vinciam æterno fidem.

## P A R S T E R T I A.

## S C E N A P R I M A.

A M O R. P A R T H E N I U S.

*Amor.* **G**RATIA recessit trepida, naturæ impiis  
 Sua convenire dona muneribus negans.

H